

THE PASSING OF THE YEAR

GEDICHTEN VAN ZOË VAN DE KERKHOF
STADSDICHTER LEIDEN

GESCHREVEN IN OPDRACHT VAN
TOONKUNSTKOOR LEIDEN

Programma

1. Kus me met kunst

Tired (Vaughan Williams, arr. Rens Tienstra)

2. Een boom in de winter

Invocation (POTY – Dove)

-

The narrow bud opens her beauties to the sun (POTY – Dove)

3. De badende vrouw

Hot sun, cool fire (POTY – Dove)

4. Raamseizoenverhalen

Ah, Sun-flower! (POTY – Dove)

-

Adieu! farewell, earth's bliss (POTY – Dove)

5. Het liefelijke weten

Im Herbst (Brahms)

-

Abendlied (Vier Quartette – Brahms)

-

O schöne Nacht! (Vier Quartette – Brahms)

6. Dans met het aardse geluk

Ring out, wild bells (POTY – Dove)

7. De seizoenen van ons leven

Toward the Unknown Region (Vaughan Williams)

1. Kus me met kunst

In de vingers van de oude man
zat de kracht niet meer
om anderen aan te moedigen
de traagheid van het bestaan
bracht hem verveling

hij trok zich terug
en voerde een strijd met de tijd
is er meer? vroeg hij

op een blaadje tekende hij een boom
waar hij nooit een schat had begraven
maar waar hij zijn eerste schat had gekust
het bracht kleur in zijn leven
liefde

op de zijkant van de krant
tekende hij oorden
waar hij ooit had gedanst
de tango

op de achterkant van een envelop
de landen waar hij gereisd had
Australië. Vietnam.

en op de muur tekende hij het meisje
dat hij gister zag lopen

Het meisje
voorovergebogen
keek ze naar de grond
het leek of daar haar redding lag
of de ordening van de straatstenen
haar chaos kon wegnemen

zo nu en dan keek ze op
verscheen er een glimlach
en maakte ze een foto

van de reiger wachtend op een visje
van de parkiet zonder haast
de zwaan, alleen, zoekend
en van de jongeman op het balkon

Hij tikte met zijn vingers op de reling
hij tapte met zijn voeten op de grond
hij klapte, zocht naar muziek
naar het ritme van het bestaan
en verloor de tijd

ik heb een stuk gecomponeerd
zei de jongeman plots
de muziek galmde door de straten
het meisje begon te zingen
ik heb gezongen zei het meisje
ik heb een verhaal getekend
zei de oude man

Ze kusten de kunst
omhelsden de verwondering
omarmden het creëren

ze schilderen
ze tekenden
ze zongen
ze vuurden
ze lachten
vergaten en ontspanden

Ja! zeiden ze
er is meer

-Tired (Vaughan Williams, arr. Rens Tienstra)

2. Een boom in de winter

Het is de dood die in zijn takken kruipt
de schimmels die over hem heen paraderen
de wind met een genadeloos besluit
kan hij dit lijden nog omkeren?

in rap tempo wordt hij ontkleed
ziet hij zijn bladeren gaan
zelfs met zoveel leed
blijft hij fier rechtop staan

hij geeft zich niet zomaar verloren
niet aan de maan en niet aan de wind
niet aan het licht en niet aan de schaduw
het is het leven dat hij zo bemint

de hartstocht wil hij weer terug
in zijn takken
de bezieling weer terug in zijn stam

hij roept daarom zo hard als hij kan:
kom hier! ooievaar!
kom hier! mier!

hij poetst zijn wortels op
dit is jullie nieuwe huis!
hij rekt zijn takken uit
kruip maar naar boven, muis!

hij schaaft wat aan zijn hout
ik beloof jullie bloesem en vruchten
ik geef jullie zaden en insecten
ik geef jullie al mijn goud!

plots ziet hij in de verte een stoet
en hij weet dat hij zo verder moet
ik beloof jullie....!

ze komen lopend
ze komen hopend
op elke tak probeert een dier te kruipen
ze komen sluipend
ze komen duikend
op elk blad weet zich een tafereel te
ontluiken

ze beginnen met dansen
ze beginnen met sjansen
de beesten van vertier
ze beginnen met vrijen
ze beginnen met zingen
de beesten van plezier

trots glundert hij van dit warme onthaal
en hij roept dan ook uit volle schors:

Ik
ben
weer
een
boom
met
een
verhaal!

- Invocation (POTY – Dove)
- The narrow bud opens her beauties to the sun
(POTY – Dove)

3. De badende vrouw

Nog meer zoete zweet
nog meer naaktheid
nog meer liefde

op een zwoele zomerse dag
waste ik mij in onschuld

de onschuld gleed
over mijn huid
en kabbelde langzaam
naar beneden

daar ontvlamden
onbedaarlijke verlangens
naar meer

de geur van de zomer
de geur van de liefde
fladderde driftig door de lucht

alsof een vlinder
alsof een man
naar mij keek

ik zag het niet
natuurlijk zag ik het niet

ik streefde zijn schaduw
met mijn verlangens
alsof het fluweel was

ik speelde met vuur
maar ik zorgde ook
dat ik niet zou verbranden

nog meer onschuld goot ik
over mijn dijen
nog meer zoute verlangens
en zoete zweet
over mijn bloesemborsten

alsof een man
alsof een schilder
naar mij keek

ik zag het niet
natuurlijk zag ik niet

dat hij mij vereeuwigde
met zijn pencelen
mijn rondingen nog mooier maakte
met zijn fantasieën

ik werd een schilderij
ik hing in woonkamers in kerken

mijn verlangens werden gedicht
mijn onschuld bezongen
door koren
door troubadours

(..)

Zing mij
Dicht mij
Dans mij

Bemin mijn zinnenstrelen
Streel mijn zedigheit
Blijf mij bekoren
Tot de koren
Mij bezingen
In liederen

Heb mij lief
Voor altijd

Behaag mij
Verlicht mij
Vereeuwig mij
In uw muziek

-Hot sun, cool fire (POTY – Dove)

4. Mijn raam toont mij verhalen: Raamseizoenverhalen

Als het lente is toont mijn raam
de buurjongen
met het Syndroom van Down
rennend als hij zijn buurman dagen niet
heeft gezien
omhelzend als hij hem heeft bereikt

hij helpt
in zijn iets te grote werkpak
de buurman met zagen en boren
hij helpt hem ook met lachen en zwaaien

in de zomer toont mijn raam
brabbelende ballen in bootjes
zingende vrouwen in jurken
en de twee mannekes
in hun witte judopakjes
samen lachend op pad naar winst of verlies

in de herfst hoor je
door de kieren van mijn raam
de meeuwen vergaderen
over de toestand van de stad:
het mislukte broodbeleid
de bladblazers die de kleuren wegvagen
van de straat
en over de vijanden
de zwanen
die nog witter blijken te zijn

en in de winter
heel soms
als het heeft gesneeuwd
brengt mijn raam
de stilte
de eenzaamheid
de moedige wintertrotseerders
de tassendragers
de sleeën
het gekraak en het sneeuwballen-gelach

Mijn raam brengt mij verhalen
tassen vol
ik zet ze op mijn tafel
pak ze uit
orden ze en kijk ernaar

Mijn raam toont mij verhalen
en ik lees ze graag

- Ah, Sun-flower! (POTY – Dove)
-Adieu! farewell, earth's bliss (POTY – Dove)

5. Het liefelijke weten

Mijn liefelijk lijf
heeft het begeven
mijn liefelijk lijf
is gestopt met wandelen
naar plekken waar ik ooit heb liefgehad

mijn liefelijk lijf
mijn liefelijk lijf
mijn liefelijk lijf
geef ik aan de wetenschap
om ze te verrijken met kennis

zo zullen ze
de dokters van de toekomst
aan mijn lijf zien
hoe de rimpels van mijn huid
een vertekend beeld geven
maar wel tekenend zijn
voor wie ik ben
wie ik was
dansend met de tijd mee

wie weet horen ze
bij het bestuderen van mijn trommelvliezen
de melodieën van een goed lied

of kiezen ze juist
om in mijn ogen te kijken
en zien ze
wat er op mijn netvlies gebrand staat
hoe mijn tranen
een verhaal vertellen
over de schoonheid
van het alledaagse
over het lelijke
Ja ook over het lelijke

misschien ontdekken ze
hoe de eenzaamheid
zijn intrede deed
omdat ik de woorden
niet meer begreep
die ik zo liefhad

ze mogen een open zenuw blootleggen
zodat ze voelen waar de pijn zat

ze mogen mijn huid lezen
de poriën als morsecodes
de littekens als een daad van verzet
de moedervlekken ontcijferen als
hiërogliefen, raadsels

ze zullen elke zin ontleden
en mij lezen als een goed boek
ophemelen als een gedicht

jij zult versteld staan
over wat ik
nog te vertellen heb

mijn liefelijk lijf
mijn benen, mijn heup, mijn voeten,
mijn vingers, mijn schouders,
mijn hart
geef ik
aan de wetenschap
zodat ze kunnen worden omarmd
door de dokters van de toekomst

maar wees gerust
mijn liefste
wees gerust
mijn ziel blijft bij jou

- Im Herbst (Brahms)
- Abendlied (Vier Quartette – Brahms)
- O schöne Nacht! (Vier Quartette – Brahms)

6. Dans met het aardse geluk

Dans vandaag de lente
dans vandaag met bloesem
met onuitgesproken woorden
met al je geheimen

laat u achtervolgen door zonnestralen
laat uw weemoed verbranden

dans met donkere schaduwen
met het aardse geluk
met de dood

dans met god
vraag hem om genade
vraag hem om duizend jaar vrede

dans met vreugdevogels
met de rimpels van je huid
met wegwijnende verlangens

en als de zomer verschijnt
deins niet terug
omhels het

omhels de onschuld en het naakte
omhels onbeheerste lusten
getemperde zoetigheden

en mochten de zangvogels
vertrekken naar het zuiden
en de mildheid van de mens is ingedaald
omhels het

omhels de minnaars van een ander
de lichtheid van het bestaan

omhels het sluimeren van de tijd
de droefenis en de stilte

dans met vermoeide zonnebloemen
dans door trouweloze kilte

omhels het innig
of walg er om

laat het jaar sterven in de nacht
en dans

en als alles eruit gedanst is
als het zweet en de zorgen verspreid liggen
over de vloer

maak een diepe buiging
sluit de deur
en vertrek

Ga!

Ring out, wild bells (POTY – Dove)

7. De seizoenen van ons leven

Vandaag bent u met ons meegereisd
door de seizoenen
van ons leven

door de winter en de herfst
door de sneeuw en de storm
van onze gedachtes
van onze dromen

vertel ons wat u ervan vond
heeft u de lente gevoeld
of bent u weggedroomd

wilde u misschien uw koffers pakken
en vullen met herinneringen

heeft de heimwee een rol gespeeld
weemoedige heimwee
fluisterende heimwee
bescheiden heimwee

naar de dagen waarop de liefde
de ooh zo mooie liefde
vurig rondfladderde

herkende u zich in de oude boom
de kracht om te blijven staan
en nog steeds je verhaal te willen vertellen

of voelde u de pijn van
uw liefelijk lijf
maar ook de verstillings
en de schoonheid
die daarbij horen

en wat gaat u zo doen
gaat u zo meteen voor de spiegel staan
en bombastisch zingen

gaat u zich groter maken dan u bent
of gaat u juist
in uw lievelingsstoel zitten

rustig
in stilte
gewoon er zijn

waar bracht de muziek
de poëzie
u vanavond naar toe

waar u ook was
waar u ook over droomde
of heimwee naar kreeg

met liefde
liepen wij
met u mee